

ATMINTINĖ TIEKĖJAMS APIE ŽALIUSIUS PIRKIMUS

KAS YRA ŽALIASIS VIEŠASIS PIRKIMAS (ŽVP)?

Tai pirkimas, kuriuo siekiama **įsigyti tvaresnes prekes, paslaugas ar darbus** (produktus) ir kurį atliekant būtų daroma kuo mažesnė neigiama įtaka aplinkai.

Kiekviena sutartis gali turėti neigiamą poveikį aplinkai, tad svarbu užtikrinti, kad būtų taikomi atsinaujinančių išteklių, energijos naudojimo, energijos vartojimo efektyvumo ir kiti aplinkosauginiai reikalavimai.

ŽVP nėra apie bendrus įmonės įsipareigojimus ar „žaliąjį“ marketingą, tai **konkretūs veiksmai**, kurių tiekėjai imasi vykdydami pirkimo sutartis.

Žaliajam pirkimui yra **kelliami tie patys** viešuosius pirkimus reguliuojančių **teisės aktų nustatyti principai ir reikalavimai**, tačiau jį vykdant turi būti atsižvelgiama į aplinkosauginius aspektus.

Nėra vieno kriterijaus/reikalavimo, kuris gali būti keliamas visuose ŽVP. Priklausomai nuo perkamo objekto, pirkimo vykdytojas (PV) nustato konkrečius aplinkosauginius reikalavimus,

TODĖL NĖRA VIENO DOKUMENTO/SERTIFIKATO/ SISTEMOS, KURĮ/KURIAŲ TIEKĖJAS TURĖDAMAS ATITIKS BET KURĮ APLINKOSAUGINĮ REIKALAVIMĄ.

NUO KONKRETAUS PIRKIMO PRIKLAUSO, KOKIUS REIKALAVIMUS TIEKĖJUI REIKĖS ATITIKTI.

SVARBU! Aplinkos apsaugos vadybos sistemos standarto *LST EN ISO 14001 arba EMAS* turėjimas **savaime neužtikrina**, kad tiekėjas atitiks ŽVP išskeltus aplinkosauginius reikalavimus.

KAIP PASIRUOŠTI 2023 m.?

1. Patikrinti ar Jūsų siūlomam produktui **nustatyti minimalūs aplinkos apsaugos kriterijai** (MAAK) ir ar jis juos atitinka.
2. Patikrinti ar Jūsų siūlomas produktas yra arba gali būti sertifikuotas **I tipo ekologiniu ženklu**.
3. Patikrinti ar Jūsų įmonė teikiamoms paslaugoms ar darbams taiko aplinkos apsaugos vadybos sistemos reikalavimus pagal standartą *LST EN ISO 14001* arba *EMAS* ar kitas lygiavertes priemones.
4. Įsivertinti, kad PV gali **savarankiškai nustatyti aplinkosauginius reikalavimus**, jei produktui nėra nustatyti MAAK.
5. **Įsivertinti galimybes pasiūlyti tvaresnius produktus** - kokių aplinkosauginių veiksmų tiekėjas gali imtis, iš kokių medžiagų pagaminta prekė, kaip ji supakuojama, kokios prekės ar medžiagos naudojamos paslaugų teikimo metu ir pan.
6. **Viešai skelbti apie savo siūlomą tvarų produktą**, pvz.: informuoti el. paštu PV, sukurti atskirą skiltį savo tinklalapyje.
7. Domėtis į kokius „žalius“ sprendinius PV **planuoja** investuoti.
8. **Aktyviai dalyvauti paskelbtose rinkos konsultacijose** ir siūlyti galimus aplinkosauginius reikalavimus.
9. Apsvarstykite, **kaip įrodysite, kad laikotės** aplinkosauginių reikalavimų sektoriuje (-iuose), kuriame (-iuose) siūlote savo produktus.
10. Siūlome **įsivertinti savo veiklos poveikį aplinkai** ir nusistatyti vidinius tikslus, kaip jį sumažinsite.*

KUR GALITE RASTI ŽVP REIKALAVIMUS?

Techninėse specifikacijose gali būti nustatyti aplinkosauginiai reikalavimai perkamam produktui.

Kvalifikacijos reikalavimuose PV gali prašyti įrodymų apie taikomas aplinkosaugos vadybos sistemos priemones, tiekimo grandinės valdymo sistemas, ankstesnę tiekėjo patirtį, techninius pajėgumus ir darbuotojų mokymą/kvalifikaciją.

Pasiūlymų vertinimo kriterijuose PV gali numatyti skirti papildomus balus už aplinkosauginius reikalavimus.

Sutarties projekte taip pat gali būti nustatomi aplinkosauginiai reikalavimai, vykdam sutartis įgyvendinami aplinkosaugos aspektai ir kontrolės, stebėsenos ir ataskaitų teikimo reikalavimai.

PATARIMAS: nuolatos sekite naujausius pokyčius ES lygmeniu – EK paruoštus ar naujinamus ŽVP kriterijus ir teisės aktų pakeitimus.

PATARIMAS: reguliariai lankykitės Viešųjų pirkimų tarnybos Žaliųjų pirkimų polapyje, kur pateikiama visa aktuali informacija susijusi su ŽVP.

SVARBU! Aplinkosauginiai reikalavimai turi būti tikslūs ir aiškūs, negali būti deklaratyvūs, dviprasmiški ar abstraktūs bei turi būti susiję su pirkimo objektu.

Pvz., PV, vykdydamas žaliajį viešąjį pirkimą, pirkimo dokumentuose nustato reikalavimą „prekei pagaminti, paslaugai teikti ar darbams atlikti naudojama mažiau ar visai nenaudojama pavojingųjų cheminių medžiagų, neteršiama aplinka ir nekeliamas pavojus sveikatai“.

Tokiu atveju tiekėjui reikėtų kreiptis į PV, kad jis paaiškintų nustatytus reikalavimus, nuroydamas kokių cheminių medžiagų gaminyje jis nepageidauja, kiek mažiau turi būti cheminių medžiagų produkte, kad jis PV būtų tinkamas, kokius įrodančius dokumentus tiekėjas turi pateikti.

ATKREIPIAME DĖMESĮ: PV gali taikyti aplinkosauginius kriterijus ne visam pirkimo objektui, o tik jo daliai.

Priklausomai nuo aplinkosauginio reikalavimo - tam tikri įrodantys dokumentai turi būti pateikiami kartu su pasiūlymu arba atitiktis bus tikrinama sutarties vykdymo metu. Plačiau DUK.

PATARIMAS: dalyvaujant ŽVP būkite aktyvūs ir atsakingi. Jeigu pirkimo sąlygos yra neaiškios pateikite klausimus ir paprašykite PV paaiškinti/patikslinti pirkimo dokumentus iš karto juos išanalizavę, atsižvelgdami į tai, kad terminas, skirtas pateikti klausimams ir prašymams, yra ribotas.